

НЕЗАДЕКЛАРОВАНА ПРАЦЯ, НАСЛІДКИ

Глебов І. О., студент 2 курсу магістратури «Агроінженерія»

Керівник: доцент Тиш М.А.

Подільський державний аграрно-технічний університет

Скорочення: ОП(охорона праці),ТД(трудовий договір),ЄСВ(єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування).

«Незадекларована праця не тільки обмежує можливості держави проводити сучасну соціальну політику у сферах освіти, охорони здоров'я, розвитку професійних навичок, зайнятості, соціального захисту та пенсійного забезпечення, вона створює недобросовісну конкуренцію щодо тих суб'єктів господарювання, які повністю забезпечують виконання зобов'язань щодо сплати податків, ОП та соціального забезпечення працівників».

Економічні переваги роботодавців пов'язані з можливістю отримувати вигоду в разі ухилення від сплати податків і внесків, уникнення витрат на ОП і соціальні гарантії працівникам. Працівники зі свого боку, працюючи без оформлення трудових відносин, можуть одержувати соціальні виплати й субсидії.

Ризики для працівників

- небезпечні умови праці;
- занижена заробітна плата;
- відсутність оплачуваних відпусток і соціального захисту в разі хвороби чи нещасного випадку, а також від незаконного звільнення;
- незаконні штрафи (наприклад, за запізнення);
- відсутність професійного розвитку;
- позбавлення права на колективні переговори та колективний захист тощо.

Ризики для роботодавців.

5 вересня 2018 р. Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження № 649-р «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення», яким передбачено проведення державними органами комплексних заходів щодо запобігання використанню незадекларованої праці. Роботодавцям, які ухиляються від укладення ТД із працівниками або намагаються зменшити свої витрати, виплачуючи заробітну плату «в конвертах», загрожує кримінальна, адміністративна та фінансова відповідальність.

Кримінальна відповідальність передбачена статтею 172 Кримінального кодексу України, згідно з якою грубе порушення законодавства про працю тягне за собою накладення штрафу від двох тисяч до трьох тисяч НМДГ (від 34 000 до 51 000 грн) або позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправні роботи на строк до двох років. Якщо ж ті самі дії вчинені повторно, штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч НМДГ (від 51 000 до 85 000 грн) або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

Адміністративна відповідальність передбачена статтею 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Фактичний допуск працівника до роботи без оформлення ТД (контракту) тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності, фізичних осіб - підприємців, які використовують найману працю, від п'ятисот до однієї тисячі НМДГ (від 8500 до 17 000 грн). Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною третьою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, карається штрафом від однієї тисячі до двох тисяч НМДГ (від 17 000 до 34 000 грн).

Фінансова відповідальність стаття 265 Кодексу законів про працю України тягне за собою накладення штрафу в розмірі 30 мінімальних заробітних плат (111 690 грн за кожного працівника, який фактично допущений до роботи без оформлення ТД (контракту) або оформлений на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві, та якщо заробітну плату (винагороду) виплачено без нарахування та сплати ЄСВ та податків (у конверті),

Відповідно до статті 235 КЗпП працівник, з яким не було укладено ТД, може звернутися до суду з метою оформлення трудових відносин та встановлення періоду такої роботи. Суд приймає рішення про нарахування та виплату такому працівникові заробітної плати без урахування фактично виплаченої, про нарахування та сплату податку на доходи фізичних осіб та суми ЄСВ.